

СТ А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Илиана Огнянова Петкова, професионално направление 1.2 Педагогика (професионално образование, професионална подготовка и квалификация на учители), преподавател в СУ „Св.Климент Охридски“, Факултет по педагогика

върху трудовете на единствения кандидат в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по химикотехнологични дисциплини)

доц.д-р Сеня Петрова Терзиева

I. Анализ на процедурата и представяне на кандидата - Прегледът на документите по процедурата показва спазване на всички законови и подзаконови изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“. Конкурсът е обявен в ДВ, бр.4 от 15.01.2016 г. и е обезпечен с повече от необходимия брой часове, а именно 245 ч. лекции и 121 ч. упр. в редовна и задочна форма на обучение в ОКС „бакалавър“. Доц. д-р С.Терзиева води лекционен курс и в ОНС „доктор“. Четените от нея курсове са по профила на конкурса. Допълнително тя води лекции и семинарни занятия и в Школата по „Инженерна педагогика“ към Деканата за продължаващо и дистанционно обучение.

Автобиографията на кандидатката показва постепенно и плавно израстване в научен и кариерен план. Посвещаването ѝ на педагогическото направление започва още през 1989 г. с успешно защитена дипломна работа във Факултета по педагогика на СУ „Св.Кл.Охридски“ за придобиване на следдипломна квалификация по професионална педагогика. Следва присъдена ОНС „доктор“ по методика на обучението по химикотехнологични дисциплини през 2002г. и академична длъжност „доцент“ по същата научна специалност. И двете са присъдени от ВАК при МС. Призната като учен, доц.д-р Сеня Терзиева поема и тежката задача да утвърди това професионално направление в ХТМУ. Административно-кариерното ѝ израстване започва през 2003 г. откогато (и до сега) тя е Ръководител на секция Хуманитаристика и осигуряване на качеството на обучение. В периода 2005-2011 г. е директор на Технологичния колеж към ХТМУ, зам. декан следдипломно, паралелно и дистанционно обучение и координатор по акредитация и качество на обучението. От октомври 2011г. до момента тя е Зам. ректор по акредитация и качество на обучението и като такъв отговаря за институционалната и програмна акредитация, за осигуряване качеството на обучение, кариерното развитие, връзките със средното образование и развитието на образователните технологии в университета.

Професионалната ерудиция на доц.д-р Сеня Терзиева е призната и се проявява при включването ѝ като координатор, главен експерт и член на европейски и национални проекти. В екипа е на Националната група от съветници по Болонския процес 2011-2013 г. в България. Като участник в 3 образователни проекта по програма Tempus, в периода 2010-2015г., тя е подготвяла лекции и провела обучение на партньори от Централна Азия и Египет по интегриране в Болонския процес, разработвала е учебни планове и програми като ги е синхронизирала с тези на ХТМУ и

системата за трансфер на кредити ECTS. Със заповед на Министъра на образованието от 2015 г. е член на Тематичната работна група „Висше образование“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ на МОН (2014-2020). Член е и на Секторния консултативен съвет по химическа промишленост към Българската камара на химическата промишленост. Тя е и сертифициран вътрешен одитор по система за управление на качеството, съгласно международен стандарт ISO 19011:2002. Ръководител е на 3 и член на 2 изследователски екипа по проекти към Научно изследователския сектор при ХТМУ. Има успешно защитил 1 докторант по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по и двама отчислени с право на защита.

II. Обща характеристика и оценка на материалите.

В конкурса за академичната длъжност „професор“ доц. д-р С. Терзиева участва с общо 45 публикации. Прави впечатление умението ѝ да работи в екип. В 42 от тях тя е в съавторство с друг колега, като от тях в 28 е първи автор.

Автор е на глава от книга, издадена в чужбина. Има 1 учебник, 1 статия в списание с IF, 21 статии в български реферирани списания, 7 статии в специализирани научни издания с редактор, 2 статии в специализирани научни издания, публикувани след участие в международни научни форуми в чужбина и 5 – в България, 2 доклада от научни конференции, отпечатани в пълен текст и 6 като резюмета. Има 31 цитирания от чуждестранни и български учени.

Съдържателният преглед на материалите по конкурса показват, че доц. д-р Сеня Терзиева работи основно и задълбочено в 2 научни направления, а именно:

- ✓ Педагогика на висшето образование и по-точно методика на обучението по химикотехнологични дисциплини

- ✓ Стратегии и политики във висшето образование, отново с акцент върху химикотехнологичната област

Изследванията в тези две направления са резултат от една страна на последователния и научен интерес, но и на административно-ръководните позиции, които тя заема.

Научно направление Педагогика на висшето образование и по-точно методика на обучението по химикотехнологични дисциплини – интересът ѝ към него е последователен и траен. Като изследовател тя преминава първо през проучване съотношението между общообразователната, общотехническата и специалната подготовка в техникумите с профил химическа промишленост, което е темата на дипломната ѝ работа за получаване на квалификацията по професионална педагогика (1989г.). Следва надграждане в същата посока чрез защитена дисертация на тема: „Декларативният компонент на знанията при обучението по химични технологии“. В конкурса за доцент тя участва с учебник по „Професионално обучение. Теоретични и приложни проблеми“ и с учебник „Комуникации в социалните системи“ и двата в съавторство с проф. Мариана Илиева. За настоящия конкурс, след придобиване на академичната длъжност „доцент“, по това направление тя участва със следните публикации - 1 монография „Саморегулирано учене в академична среда“ (2015) и 23

статии в научни списания и издания (публикации с №№ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 34).

Основният труд по конкурса, посветен на саморегулираното учене може да се приеме като един своеобразен мост между двете направления. Той включва в себе си от една страна общите тенденции в развитието на Европейското пространство за висше образование, новите възможности за мобилност, дадени чрез Системата за натрупване и трансфер на кредити, но и друга – предизвикателствата пред самите студенти. Това са трансформацията в техния начин на учене по посока саморегулираното учене, търсене на ефективни подходи и методи за академично обучение. Изследването е конструирано върху стабилна теоретичната база, започваща от анализа същността на ученето и на саморегулираното учене. Акцент е поставен и върху новите роли на студента, върху активното му включване в образователния процес.

В останалите 23 научни статии проблемите на педагогиката на висшето образование са проучени многопосочно. От една страна са изследвани такива важни психологически конструкти като: адаптацията към спецификата на университетското образование (№ 2), интереса към инженерните професии (№ 20), мотивацията на студентите (№ 29), техните потребности от професионален английски език (№21). От друга, общопедагогическа и методическа страна, задълбочено са разгледани: възможностите на уеб-базираното обучение за формиране на професионалните компетентности (№ 1), комуникационната култура и компетентност на студентите от химико-технологичните специалности (№№ 5, 6, 7, 23), тяхното мнение за качеството на обучение (№ № 4, 8), стратегиите им за учене (№ 30); проблемите, свързани с обучението по специализиран чужд език (№№ 16, 17, 19, 25, 26, 31, 34), саморегулираното учене (№ 12, 13), самооценяването като негов компонент (№ 32), спецификата на учебните задачи (№ 14).

Научно направление Стратегии и политики във висшето образование с акцент върху химикотехнологичната област – в качеството си на зам. ректор на ХТМУ доц. д-р С.Терзиева участва като експерт в редица работни групи на национално и международно равнище. Тя е един от многото специалисти, които отговарят за разработването и внедряването на европейските практики в нашето образование, в частта му свързана с химическата промишленост и технологии. Публикациите, които тя прилага по конкурса в тази изследователска посока са с № 3 (главата от книга, публикувана в чужбина) и 10 статии с №№ 3, 9, 10, 11, 15, 18, 24, 27, 28, 33. Акцентът при тях са интернационализацията във висшето образование и качеството на образованието (№3 и № 15 от статиите), необходимостта от тясна връзка между университетите и бизнеса (№ 3, 9, 28 от статиите), ученето през целия живот и неговата връзка с висшето образование и саморегулираното учене (№10, 18), кредитната система (№11), приложението на европейските политики в областта на чуждоезиковото обучение и учебните стратегии по чужд език (№ 24, 27). Съдържателният анализ на тези публикации показва изключително задълбоченото познаване на европейските документи и директиви, така и тяхното отражение в националните ни документи. Кандидатката демонстрира от една страна широта в познанието на европейските добри практики, а от друга умения за обективно анализиране. Тя познава спецификата на

българската образователна среда и това ѝ дава възможност да предложи реални, практически съвети за обвързване на теорията с практиката.

III. Научни и научноприложни приноси - Приносите на предложения за оценка трудове по конкурса за академичната длъжност „професор“ могат да се очертаят в две посоки.

Първата, изцяло научна, свързана с развитието на педагогиката на висшето образование като научно направление. За съжаление в България тя не се проучва целенасочено. За това всеки един поглед към това изследователско поле или елементи от него трябва да бъдат подкрепени. Саморегулираното учене, разгледано като научен проблем и неговото специфично проявление в академична среда заслужават висока оценка.

Отделно искам да подчертая заслугата на доц.д-р Сеня Терзиева за съхраняването и развитието на методиката на обучение в ХТМУ. За съжаление след 1989 г. доста от катедрите по педагогика или методика в другите университети бяха обединени с други катедри, трансформирани в други звена, дори закрити. Не се осъзнаваше спецификата на педагогиката на висшето образование и още повече особеностите в обучението по специализираните научни дисциплини във всяко едно професионално поле. Доц.д-р С.Терзиева, редом с проф. д-р М.Илиева, бяха убедени в необходимостта от административно запазване на това звено и научно развитие на професионално направление 1.3 методика на обучението по химикотехнологични дисциплини.

Втората, научно-приложна, е свързана с европейските образователни стратегии и нашата политика. В своите трудове доц.д-р С.Терзиева показва пътищата, по които се осъществява на практика тази връзка. Нейната ерудираност в областта на химикотехнологичното образование ѝ дава възможност да вижда тези пътища, да ги очертава ясно и да дава решения за преодоляване на трудностите в процеса на обучение, при осъществяване връзката между университета и бизнеса.

Заключение:

Актуалността на разглежданите в трудовете европейски и национални образователни проблеми, умението за трансфериране на теорията в практика, демонстрираното умение за работа в екип, признанието от академичната общност на ХТМУ и от по-високите нива на управление на експертните качества на кандидата ми дават основание да предложа на членовете на уважаемото научно жури да присъдят академичната длъжност „професор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по (Методика на обучението по химикотехнологични дисциплини) на доц. д-р Сеня Петрова Терзиева.

Дата: 25. 04. 2016 г.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:.....

/доц.д-р Илиана Петкова/